

● Hvad er tilpasset tilsyn ?

Når Arbejdstilsynet kommer på tilpasset tilsyn, er det for at føre tilsyn med, om virksomheden har nogle arbejdsmiljøproblemer, der skal tages hånd om, og for at undersøge, hvordan virksomheden arbejder med at forbedre arbejdsmiljøet.

Virksomheder i Danmark er meget forskellige, både når man ser på arbejdsmiljøet og på hvordan, der arbejdes for at forbedre arbejdsmiljøet. Nogle virksomheder yder en god indsats for at forbedre arbejdsmiljøet, andre har viljen til det, men mangler hjælp til at komme videre og få gennemført konkrete forbedringer. Atter andre virksomheder er ikke i stand til og viser måske heller ikke vilje til selv at opfylde arbejdsmiljølovens krav.

Arbejdstilsynet vurderer ved besøget både virksomhedens arbejdsmiljø og den måde, virksomheden løbende arbejder for at forbedre arbejdsmiljøet. Vurderingen kommer til udtryk i en niveauplacering. Niveau 1- og 2-virksomheder får indflydelse på, hvordan løsning af eventuelle arbejdsmiljøproblemer tilrettelægges. Mens niveau 3-virksomheder har mindre indflydelse på tilrettelæggelsen.

● Hvad er formålet med tilpasset tilsyn ?

Arbejdstilsynet bruger niveauplaceringen af virksomhederne til at prioritere, hvor Arbejdstilsynet skal bruge sine ressourcer. Og det er på de virksomheder, der har det ringeste arbejdsmiljø, og hvor der kun vises ringe evne og vilje til at forbedre arbejdsmiljøet.

● Hvordan foregår tilpasset tilsyn ?

Første gang Arbejdstilsynet gennemfører et tilpasset tilsyn på virksomheden, vil det være et grundbesøg. Grundbesøget består af tre dele:

- En indledende dialog om virksomhedens egen indsats for at forbedre arbejdsmiljøet.
- En gennemgang af virksomheden.
- En afsluttende opsamling på tilsynsbesøget.

På små virksomheder varer et grundbesøg normalt en halv dag. Den indledende og afsluttende dialog foregår gerne under selve gennemgangen af virksomheden.

På større virksomheder varer grundbesøget længere, og den indledende dialog foregår som et egentligt møde mellem sikkerhedsorganisationen og Arbejdstilsynet. Mødet varer ca. 1-1,5 time.

● Indledende dialog

Ved den indledende dialog vil Arbejdstilsynet drøfte, hvordan virksomhedens egen indsats for at forbedre arbejdsmiljøet forløber. Den tilsynsførende leder mødet.

● Gennemgang af virksomheden

Udgangspunkt for gennemgangen af virksomheden er de arbejdsprocesser, der ifølge Arbejdstilsynets 48 brancherettede arbejdsmiljøvejvisere er de mest belastende. Hvis der er tale om en stor virksomhed, vil den tilsynsførende i samarbejde med sikkerhedsorganisationen udvælge de områder af virksomheden, der er generelle for virksomhedens produktion, og som kan give et repræsentativt billede af virksomhedens arbejdsmiljø. Virksomheden skal ikke forvente en minutiøs gennemgang af alle arbejdsprocesser i alle kroge og hjørner. I nogle tilfælde kan det forekomme, at gennemgangen ikke omfatter problemer, som kan være væsentlige. Disse problemer skal virksomheden naturligvis alligevel tage hånd om i det forebyggende arbejdsmiljøarbejde. På produktionsvirksomheder mv. kan en gennemgang også omfatte kontor- og rengøringsarbejde.

Det er vigtigt, at virksomheden fortæller Arbejdstilsynet om eventuelle problemer, som den selv har konstateret, f.eks. problemer med det psykiske arbejdsmiljø, som kan være vanskelige for Arbejdstilsynet at afdække ved gennemgangen.

Efter gennemgangen foretager den tilsynsførende en samlet vurdering af virksomhedens forebyggende indsats. Den kan enten karakteriseres som lav, middel eller høj.

● Opsamling på tilsynsbesøget

Den tilsynsførende afrunder besøget med at sammenfatte, hvilke problemer der eventuelt er konstateret under gennemgangen. På større virksomheder vil der være tale om et egentligt møde. Den tilsynsførende giver også virksomheden en samlet vurdering af egenindsats og forebyggelsesniveau, som resulterer i en niveauplacering. Niveauplaceringen er afgørende for, hvilken reaktion virksomheden efterfølgende får. Det vil den tilsynsførende også gøre rede for.

● Efter tilsynet

Virksomheden modtager en rapport fra Arbejdstilsynet ca. 14 dage efter tilsynsbesøget. Det fremgår af rapporten, hvilke problemer der under tilsynet er konstateret med retningslinjer for, hvordan virksomheden arbejder videre med de angivne problemer. Hvis virksomheden ikke er enig i en eller flere beskrivelser af konstaterede problemer, kan virksomheden klage til Arbejdstilsynet.

Niveauplaceringen er Arbejdstilsynets prioriteringsredskab - og ikke en afgørelse, som virksomheden kan klage over til Arbejds miljøklagenævnet.

Opfølgningsbesøg

I tiden efter grundbesøget kan Arbejdstilsynet komme på opfølgningsbesøg. Arbejdstilsynet vil i nogle tilfælde kontrollere, om eventuelle påpegede problemer er løst. Dertil kommer, at Arbejdstilsynet kan aflægge besøg, hvis der har været en arbejdsulykke, hvis der er anmeldt en arbejdsbetinget lidelse, eller hvis der skulle komme klager over arbejdsmiljøforhold på virksomheden. Arbejdstilsynet kommer også på kontrolbesøg som led i det almindelige opsøgende arbejde på virksomhederne.

Arbejdstilsynet aflægger hyppigere opfølgningsbesøg på en niveau 3-virksomhed. Besøget vil som hovedregel være uanmeldt.

Nyt grundbesøg

Arbejdstilsynet afgør, hvornår virksomheden skal have et nyt grundbesøg.

Det er ved et grundbesøg, at virksomheden bliver vurderet og niveauplaceret. Arbejdstilsynet beslutter, hvornår det er tid til et nyt grundbesøg. Det afhænger af flere forhold. Det kan dreje sig om, at Arbejdstilsynet modtager klager over arbejdsmiljøforhold på virksomheden, at virksomheden ændrer produktion, eller hvis Arbejdstilsynet konstaterer, at en niveau 1- eller 2-virksomhed ikke lever op til sine egne handlingsplaner. Nogle virksomheder vil kun sjældent få grundbesøg, mens grundbesøgene vil være hyppigere på andre virksomheder.

● Hvilke krav stilles der ved tilpasset tilsyn ?

Vurdering af egenindsatsen:

De arbejdsmiljøforhold, som Arbejdstilsynet lægger vægt på ved et tilpasset tilsyn, er:

- 1.** hvordan virksomhedens arbejde med en arbejdspladsvurdering (APV) forløber, og om branchens væsentlige problemer er inddraget i APV'en,
- 2.** hvordan virksomheden organiserer sikkerhedsarbejdet,
- 3.** om virksomheden har haft arbejdsulykker, og hvordan ulykker forebygges,
- 4.** hvordan medarbejdere bliver oplært, så arbejdet foregår på en arbejdsmiljømæssig forsvarlig måde,
- 5.** om der gennemføres eftersyn på maskiner, der er omfattet af pligt til periodiske eftersyn, og om der er brugsanvisninger til farlige maskiner, der er CE-mærket, og som er leveret som nye fra 1995.
- 6.** om virksomheden er tilmeldt og benytter Bedriftssundhedstjenestens (BST's) ydelser, hvis virksomheden har pligt til at være tilsluttet en BST, og om virksomheden benytter andre arbejdsmiljørådgivere,
- 7.** om virksomheden gennemfører regelmæssige gennemgange af arbejdsmiljøarbejdet,
- 8.** om hensyn til arbejdsmiljøet inddrages ved design og planlægning,
- 9.** om fremmede håndværkere og underleverandører informeres om arbejdsmiljøkrav,
- 10.** om virksomheden har en arbejdsmiljøpolitik,
- 11.** om et medlem af den øverste ledelse er formand for sikkerhedsorganisationen.

Svarene på spørgsmålene giver tilsammen et billede af, om virksomhedens egen indsats for at forbedre arbejdsmiljøet er lav, middel eller høj.

Vurdering af virksomhedens forebyggende indsats

Vurderingen af virksomhedens arbejdsmiljø foregår ved, at Arbejdstilsynet gennemgår virksomheden og undersøger de konkrete arbejdsmiljøforhold. Udgangspunkt for gennemgangen af virksomheden er de arbejdsprocesser, der ifølge Arbejdstilsynets 48 brancherettede arbejdsmiljøvejvisere er de mest belastende.

Efter gennemgangen foretager den tilsynsførende en samlet vurdering af virksomhedens forebyggende indsats. Den kan enten karakteriseres som lav, middel eller høj.

Den tilsynsførende giver også virksomheden den samlede vurdering af egenindsats og forebyggelsesniveau, som resulterer i en niveau-placering. Niveauoplaceringen er afgørende for, hvilken reaktion virksomheden efterfølgende får. Niveauoplaceringen er Arbejdstilsynets prioriteringsredskab.

EGENINDSATS				
	Høj	Lavt	Middel	Højt
Høj	2	1	1	
Middel	3	2	1	
Lav	3	3	2	
		Lavt	Middel	Højt
		FOREBYGGELSESNIVEAU		

ARBEJDSSTILSYNET REAKTION

AKUTTE PROBLEMER

VÆSENTLIGE PROBLEMER

ØVRIGE PROBLEMER

NIVEAU 1-VIRKSOMHED

NIVEAU 2-VIRKSOMHED

NIVEAU 3-VIRKSOMHED

Ved et akut problem er faren så overhængende, at det skal løses med det samme. Arbejdstilsynet giver straks-påbud, forbud eller indstiller til retslig tiltale. Arbejdstilsynet følger nøje med i løsningen af akutte problemer. Uanset om der er tale om en niveau 1-, 2- eller 3-virksomhed, udløser akutte problemer altid et straks-påbud eller et forbud.

Væsentlige problemer beskrives i en rapport, hvor Arbejdstilsynet giver virksomheden mulighed for at udarbejde en handlingsplan for, hvordan et problem vil blive løst. På den måde får virksomheden lejlighed til at indarbejde problemet i APV'en og måske få løsning af problemet til at hænge sammen med andre nye tiltag på virksomheden.

Niveau 3-virksomheder får ikke samme fleksibilitet som niveau 1- og 2- virksomheder. Hvis Arbejdstilsynet konstaterer væsentlige problemer, modtager virksomheden et traditionelt påbud med frist. Arbejdstilsynet følger nøje med i løsningen af problemerne.

Arbejdstilsynet kan også vejlede om, hvordan eventuelle andre problemer kan løses af virksomheden. Arbejdstilsynet følger ikke med i virksomhedens videre arbejde med denne type problemer.

Akkrediteret inspektion

● Hvad er akkrediteret inspektion ?

Virksomheder i Danmark kan få et arbejdsmiljøcertifikat gennem en akkrediteret inspektion eller en akkrediteret certificering.

Ved en **akkrediteret inspektion** gennemføres en vurdering af virksomhedens egen indsats for at overholde arbejdsmiljølovens bestemmelser, og der gennemføres en kontrol af, om virksomhedens materielle arbejdsmiljø overholder arbejdsmiljølovens bestemmelser.

Ved en **akkrediteret certificering** stilles der krav om, at virksomheden har et egentligt system med fastlagte procedurer m.m., som sikrer, at både virksomhedens egen indsats og det materielle arbejdsmiljø er i orden.

En akkrediteret inspektion gennemføres af en institution, som er godkendt af DANAK, til at foretage inspektionen. Det kan f.eks. være Dansk Standard. De godkendte institutioner gennemfører certificeringen mod betaling, og lever virksomhedens arbejdsmiljøarbejde op til kravene, udsteder institutionen et certifikat.

● Hvad er formålet med akkrediteret inspektion ?

Akkrediteret inspektion er især henvendt til mindre virksomheder, som ønsker et arbejdsmiljøcertifikat, men som ikke har ressourcer eller ikke er interesseret i at etablere et egentligt arbejdsmiljøsystem. Kravene til virksomhedens egen indsats er noget mindre for små virksomheder end større, og den akkrediterede inspektion egner sig til virksomheder, som har en overskuelig produktionsproces. Den akkrediterede inspektion stiller færre krav om procedurer, men til gengæld er det en betingelse, at de materielle arbejdsmiljøforhold overholder arbejdsmiljølovens bestemmelser. Der må således ikke være forhold, som kan betyde, at Arbejdstilsynet giver et påbud til virksomheden.

● Hvordan foregår akkrediteret inspektion ?

Akkrediteret inspektion omfatter:

- en aftale om inspektion mellem virksomheden og inspektionsorganet,
- en gennemgang af virksomhedens dokumentation og henvendelse til Arbejdstilsynet om eventuelle ulovlige forhold,
- et inspektionsbesøg og
- udstedelse af certifikat.

Samtidig med at virksomheden indgår en aftale om inspektion med inspektionsorganet, får virksomheden besked på, hvilken dokumentation virksomheden skal sende til inspektionsorganet forud for besøget.

Inspektionsorganet gennemgår dokumentationsmaterialet og undersøger, om Arbejdstilsynet har afgivet påbud på virksomheden, som endnu ikke er opfyldt.

Under besøget på virksomheden gennemgås fremgangsmåden for inspektionen og de dokumenter, som virksomheden har fremsendt. Virksomhedens produktionsområder gennemgås for at kontrollere, at forholdene er i orden, ligesom virksomhedens egen indsats undersøges. Inspektionsorganet fremlægger eventuelle forhold, som ikke lever op til kravene ved akkrediteret inspektion – såkaldte afvigelser. Virksomheden orienteres om, hvorvidt inspektionsorganet indstiller virksomheden til et certifikat.

Virksomheden modtager certifikatet, efter at inspektionsorganets særlige sagkyndige – sagsverifikatoren - har vurderet indstillingen. Virksomheden opføres på inspektionsorganets offentlige liste over virksomheder med arbejdsmiljøcertifikat, herunder på deres hjemmeside.

Hvilke krav stilles der ved akkrediteret inspektion ?

Der stilles både krav om, at virksomheden overholder en række centrale bestemmelser i arbejdsmiljøloven om virksomhedens egen indsats, og at virksomhedens arbejdsmiljø er i orden. De enkelte krav er gennemgået under hvert faneblad i denne mappe.

Virksomheden skal fremsende særlig dokumentation til inspektionsorganet forud for selve inspektionen. Det drejer sig om:

VIRKSOMHEDER MED 20 ANSATTE OG DEROVER	VIRKSOMHEDER MED UNDER 20 ANSATTE
<ul style="list-style-type: none">● Arbejdsmiljøpolitik inkl. konkrete mål for arbejdsmiljøet.● Eksempler på arbejdspladsvurderinger (APV).● Skriftlige retningslinjer for oplæring og instruktion for de ansatte.● Skriftlige retningslinjer for undersøgelse af arbejdsulykker og tilløb til ulykker.● Skriftlige retningslinjer for arbejdsmiljøgennemgange.● Skriftlige retningslinjer for inddragelse af arbejdsmiljøforhold ved planlægning.● Skriftlige retningslinjer for information af fremmede håndværkere.● Skriftlige beslutninger om det rummelige arbejdsmarked.● Skriftlige beslutninger om sundhedsfremme.	<ul style="list-style-type: none">● En principerklæring om arbejdsmiljøarbejdet.● Eksempler på arbejdspladsvurderinger (APV).● Skriftlige retningslinjer for arbejdsmiljøgennemgange.● Skriftlige beslutninger om det rummelige arbejdsmarked.● Skriftlige beslutninger om sundhedsfremme.

Akkrediteret certificering

● Hvad er akkrediteret certificering ?

Virksomheder i Danmark kan få et arbejdsmiljøcertifikat gennem en akkrediteret inspektion eller en akkrediteret certificering. Ved en akkrediteret certificering stilles der krav om, at virksomheden har et egentligt system med fastlagte procedurer m.m., som sikrer, at både virksomhedens egen indsats og det materielle arbejdsmiljø er i orden.

En akkrediteret certificering gennemføres af en institution, som er godkendt af DANAK, til at foretage certificeringen. Det kan f.eks. være Dansk Standard. De godkendte institutioner gennemfører certificeringen mod betaling, og lever virksomhedens arbejdsmiljøarbejde op til kravene, udsteder institutionen et certifikat.

● Hvad er formålet med akkrediteret certificering ?

Akkrediteret certificering henvender sig til virksomheder, som ønsker et arbejdsmiljøcertifikat, og som ønsker at opbygge et egentligt arbejdsmiljøledelsessystem. Det kan eventuelt kombineres med andre akkrediterede ledelsessystemer i virksomheden, f.eks. et miljøledelsessystem eller et supplement til et andet arbejdsmiljøledelsessystem, f.eks. OHSAS 18001.

● Hvordan foregår akkrediteret certificering ?

Akkrediteret certificering omfatter:

- en aftale om certificering mellem virksomheden og certificeringsorganet,
- en præaudit d.v.s. en intern revision, som omfatter en gennemgang af virksomhedens dokumentation og en indledende undersøgelse,
- en certificeringsaudit,
- udstedelse af certifikat,
- opfølgning på certificeringen.

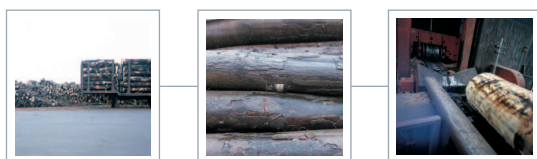
Samtidig med at virksomheden indgår en aftale om certificering med certificeringsorganet, får virksomheden besked på, hvilken dokumentation virksomheden skal sende til certificeringsorganet forud for præaudit.

Præaudit består af følgende aktiviteter:

Gennemgang og vurdering af virksomhedens dokumentation

Indledende undersøgelse omfattende:

- indledende bedømmelse af fortegnelsen over væsentlige arbejdsmiljøproblemer,
- indledende bedømmelse af virksomhedens identificerede relevante arbejdsmiljømæssige lovkrav,
- indledende bedømmelse af dokumentation fra Arbejdstilsynet med henblik på at afdække, om der er mellemværende mellem virksomheden og Arbejdstilsynet,
- indledende bedømmelse af gennemførte interne revisioner (audit),
- indledende bedømmelse af gennemført gennemgang fra ledelsen (evaluering),
- indledende bedømmelse af konkrete mål,
- besøg på virksomhedens område,
- planlægning af certificeringsaudit,
- rapport fra præauditten.

Ved certificeringsaudit bedømmes virksomhedens arbejdsmiljøledelsessystem i sin helhed. Audit gennemføres ved en omfattende stikprøve for at vurdere, om det af virksomheden beskrevne arbejdsmiljøledelsessystem:

- er indført i fuldt omfang,
- er tilpasset virksomhedens forhold og anvendte processer og virker effektivt,
- og om de faktiske aktiviteter er i overensstemmelse med kravene i det beskrevne arbejdsmiljøledelsessystem og andre dokumenterede, relevante krav.

Virksomheden modtager certifikatet, efter at certificeringsorganets særlige sagkyndige – sagsverifikatoren - har vurderet indstillingen. Virksomheden opføres på certificeringsorganets offentlige liste over virksomheder med arbejdsmiljøcertifikat, herunder på deres hjemmeside.

Der skal gennemføres opfølgning på certificeringen én gang om året, og virksomheden skal gennemgå den egentlige recertificering efter 3 år. Certificeringsorganet kan gennemføre supplerende opfølgningsaudit uden forudgående varsel for at sikre sig, at virksomheden til enhver tid kan demonstrere, at de overholder certifikatets krav.

● Hvilke krav stilles der ved akkrediteret certificering ?

Der stilles både krav om, at virksomheden indfører et egentligt ledelsessystem, som sikrer, at virksomheden overholder bestemmelserne i arbejdsmiljøloven om virksomhedens egen indsats, og at virksomhedens arbejdsmiljø hele tiden er i orden.

Arbejdsmiljøledelsessystemet skal indeholde en kortlægning af arbejdsmiljøet, en arbejdsmiljøpolitik, planlægning af systemets gennemførelse, procedurer for iværksættelse og kontrol af systemets effektivitet samt evaluering af opnåede resultater.

Virksomheden skal fremsende særlig dokumentation til certificeringsorganet forud for selve certificeringen. Det drejer sig om:

- arbejdsmiljøpolitik,
- handlingsplan inkl. konkrete mål,
- fortegnelse over relevante lovgivningsmæssige krav (love, bekendtgørelser, At-vejledninger, At-meddelelser mv.),
- evt. en arbejdsmiljø-/sikkerhedshåndbog med tilhørende fremgangsmåder,
- rapport fra interne revisioner (audit),
- referat fra ledelsens gennemgang,
- samt, hvis dette forefindes:
 - evt. formel brevveksling med Arbejdstilsynet om eventuelle påbud
 - en eventuel rapport fra en indledende kortlægning af arbejdsmiljøforhold
 - en liste over indgåede kutymeregler
 - evt. tidligere udarbejdede grønne regnskaber
 - redegørelse for virksomhedens arbejdsmiljøforhold.

